

Εἰς τὰς θέρμας τοῦ Διοκλητιανοῦ εἰς ἓν ἰδιαίτερον φωτοπλημμυρισμένον περίπτερον παρατάχθησαν τὰ ἔκμαγεῖα τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς τέχνης τὰ ὅποια ἡ ἐπιμονὴ καὶ εἰδικότης τοῦ κ. Καββαδία συνέλεξεν, ὅπως ἐκπροσωπήσουν κατὰ τὰς ἐθνικὰς ἐορτὰς τῆς Ἰταλίας τὴν ἐξέλιξιν τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης διὰ μέσου τῶν αἰώνων.

Ἀπὸ ὅλην τὴν ἔκθεσιν τῶν Θερμῶν τὸ μᾶλλον ἐνδιαφέρον τμήμα εἶνε τὸ Ἑλληνικόν.

Βάσις τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς ἦτο νὰ συγκεντρώσουν εἰς τὰς Θέρμας ὅλα τὰ πανταχοῦ τοῦ κόσμου σωζόμενα λείψανα τῆς Ρωμαϊκῆς ἐπικυριαρχίας. Οὕτω πρώτη εἶνε ἡ αἰθουσα τοῦ Αὐτοκράτορος Αὐγούστου μὲ ὅλα τὰ λείψανα τῶν θριάμβων του.

Ἐπειτα εἶνε ἡ αἰθουσα τῆς θεᾶς Ρώμης. Εἰς τὸ μέσον ὑπάρχει τὸ ἀγαλμα τῆς θεᾶς Ρώμης σωζόμενον εἰς τὸ Καπιτώλιον. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ δὲ ὑπάρχουν δύο προτομαὶ τῆς μίας σωζομένης εἰς τὸ Λούβρον καὶ μία εἰς τὴν Δῆλον.

Κατόπιν ἔπονται αἱ αἰθουσαι αἱ περιλαμβάνουσαι τὰ Ἰλλυρικά μνημεῖα τῆς Ρωμαϊκῆς κατοχῆς. Μετ' αὐτὰ τὰ τῆς Μυσίας, Παιωνίας καὶ Δακίας, ἐπαρχιῶν συμπεριλαμβανομένων σήμερον εἰς τὴν Αὐστρίαν καὶ Ρουμανίαν.

Ἐπειτα ἔπονται αἱ αἰθουσαι μὲ μνημεῖα τῆς ἐν Γερμανίᾳ, Γαλλίᾳ καὶ Ἰλλυρίᾳ Ρωμαϊκῆς κατοχῆς. Κατόπιν «ἡ αἰθουσα τῆς Ἀχαΐας». Εἰς τὸ κέντρον κυριαρχεῖ τὸ κιονόκρανον τοῦ μνημείου τοῦ Παύλου Αἰμιλίου, νικητοῦ τῆς περιφημοῦ μάχης τῆς Πίδνας. Ἐκεῖ πλησίον εὐρίσκεται τὸ περίφημον ἱερὸν τῆς Ἀγκύρας ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, τὸ ὅποῖον, ὡς γνωστὸν, περιέχει τὴν διαθήκην τοῦ Αὐγούστου. Ὑπάρχουν μνημεῖα τῆς Καρχηδόνας, Κυρηναϊκῆς, Περγάμου, Παλμύρας καὶ ἄλλων μερῶν, εἰς τὰ ὅποια ἐξηπλώθη ἡ θριαμβευτικὴ ἐξουσία τῆς ἀρχαίας Ρώμης.

N. Aronson.

Προτομή Τολστόη

Ἡ Ἑλλάς ἀντὶ τῶν μουμιῶν τῆς Ρωμαϊκῆς κατοχῆς, ἠθέλησε νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὴν διεθνή ἔκθεσιν τῆς Ρώμης ἐν σύνολον ὁμοιόμορφον καὶ πολύτιμον τῆς καθόλου ἐξελίξεως τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης.

Τὰ ἔκμαγεῖα ἐτοποθέτησαν προχείρως ἐκεῖ, ὡς καὶ αἱ ἀληθῶς θαυμάσιαι εἰς μέγιστον σχῆμα φωτογραφίαι, πεντακόσκιαι τὸν ἀριθμὸν, παριστῶσαι διάφορα ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ τοπεῖα καὶ μνημεῖα ἀρχαῖα τε καὶ Μεσαιωνικά. Ἀργότερα θὰ ταξινομηθοῦν ἐπιστημονικῶς.

Τὸ σύνολον τῶν ἐκμαγείων ἐλήφθη μὲ πνεῦμα ἐπιστημονικῆς ἁρμονίας καὶ λογικῆς. Διὰ τῶν ἐκμαγείων τούτων παρέχεται μία πλήρης καὶ διαφωτιστικὴ εἰκὼν τῆς ἐν γένει ἐξελίξεως τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς τέχνης, κατὰ τὴν γένεσιν, τὴν ἀκμὴν καὶ τὴν κατὰπτωσιν αὐτῆς ἐν τέλει.

Ἀρχίζουσιν ἀπὸ τὴν προϊστορικὴν, μὲ τὸν Μυκηναϊκὸν πολιτισμὸν, ἔρχεται κατόπιν ἡ ἀρχαϊκὴ τέχνη ἡ ὅποια ἐχρησίμευσεν ὡς πρόλογος εἰς τὴν κλασικὴν περίοδον ἡ ὅποια ἔχει φωτανγὴν ἀστέρα τὸν Φειδίαν καὶ τοὺς μεγάλους καλλιτέχνας τῆς Ἀττικῆς καὶ Ἀργεο-σικωνικῆς σχολῆς. Ἡ ἐποχὴ αὕτη ἀποτελεῖ τὴν δόξαν τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης μὲ τὸν Φειδίαν, τὸν Σκόπαν, τὸν Πραξιτέλην, τὸν Λύσιππον καὶ ἄλλους γίγαντας τῆς τέχνης.

Καὶ ἔπειτα ἔρχεται ἡ Ἀλεξανδρικὴ περίοδος τῆς κατὰπτώσεως, τὴν ὁποίαν ἐπακολουθεῖ ἡ Ἑλληνο-ρωμαϊκὴ λεγομένη ἐποχὴ, μία περίοδος ἐστερημένη πρωτοτυπίας καὶ μεγαλοφυΐας.

Οἱ Βασιλεῖς τῆς Ἰταλίας καὶ οἱ Γερμανοὶ πρίγκιπες ἔδειξαν μέγα ἐνδιαφέρον διὰ τὴν Ἑλληνικὴν αὐτὴν ἔκθεσιν.

Ἐκίνησε τὸν θαυμασμὸν ὅλων ὁ γύφινος Ἑρμῆς τοῦ Πραξιτέλους καὶ ἡ πύλη τῶν Μυκηναίων μὲ τοὺς περιφρήμους λέοντας, γνωστὴ καὶ εἰς τοὺς βεβήλους ἀκόμη ἐν Ἰταλίᾳ ἐκ τοῦ θαυμασίου δράματος τοῦ Δ' Ἀν-

νούντιο «Ἡ νεκρὰ πόλις», ὅπερ παίζεται εἰς τὰς ἀρχαίας Μυκήνας.

Ἡ Μυκηναϊκὴ Πύλη, διάφορα ἀρχαῖα ἀγάλματα, μία θαυμασία ἐπιτάφιος στήλη εὐρεθεῖσα εἰς Βελανιδίτσαν, ἔργον τοῦ γλύπτου Ἀριστοκλέους, εἰς κίων ἀπὸ τὸ μνημεῖον τῶν Λυσισμαχιδῶν τοῦ Κεραιμειοῦ καὶ μερικὰ ἀρχαῖα ἀγάλματα εὐρεθέντα ἐν Ἀκροπόλει κατὰ τὸ 1886 δίδουν θαυμασίαν εἰκόνα τῆς ἀφελοῦς πρωτοτόνου Ἑλληνικῆς τέχνης.

Μετ' αὐτὰ ἐπακολουθοῦν τὰ ἔργα τῆς κλασικῆς ἐποχῆς (475 ἕως 323 π. χ.) θαυμάσια ἀνάγλυφα εὐρεθέντα ἐν Ἐλευσίνι, τὸ ἔσοχον ἀνάγλυφον τῆς Ἀθηνᾶς εὐρεθὲν ἐν Ἀκροπόλει, ἀνάγλυφον ἀπὸ τὴν μετώπην τοῦ Παρθενῶνος, δύο ἀγαλματίδια ἀναπαριστῶντα τὴν χαθὲν ἀγαλμα τῆς Παλλάδος Ἀθηνᾶς τοῦ Φειδίου, ὁ Ἑρμῆς τοῦ Πραξιτέλους καὶ πλείστα ἄλλα ἀριστουργήματα εὐρεθέντα εἰς τὰς ἀνασκαφὰς τῆς Ἐπιδαύρου, χρησιμεύουν ὡς εὐγλωττος ἑνδείξις τοῦ ὕψους εἰς τὸ ὅποῖον ἠδυνήθη νὰ φθάσῃ ἡ Ἑλληνικὴ τέχνη κατὰ τὴν ἀρχαιότητα.

Ἐπεται ἡ Ἀλεξανδρινὴ περίοδος μὲ τὸν κολοσσαῖον Πισειδῶνα τοῦ Ἑθνικοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν, μὲ τὸ κολοσσαῖον ἐπίσης ἀγαλμα τῆς Θέμιδος τοῦ ἰδίου Μουσείου, καθὼς καὶ μὲ ἄλλα ἔκμαγεῖα ἐκ τοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν χαρακτηρίζοντα τελείως τὴν περιεργον περίοδον ἐκείνην τῆς τέχνης, καθ' ἣν οἱ καλλιτέχνη ἐπεζήτουν ἐν τῷ κολοσσαίῳ καὶ τῷ ἐπιβλητικῷ τὴν ἐπιβολὴν τῆς τέχνης των.

Καὶ τελευταῖα ἔρχεται ἡ Ἑλληνο-ρωμαϊκὴ περίοδος, ἡ ὅποια δύναται νὰ λεχθῇ ἡ ἐποχὴ τῶν ἀντιγράφων καὶ προτομῶν μὲ τὴν προτομὴν τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ, μὲ προτομὴν τοῦ Ἀντωνίου τῶν Πα-